

Protocol gewenst gedrag welpen

**Scouting Jutters Willemsoord
Den Helder**

Voorwoord

Beste leidinggevende,

Je bent op de één of andere leuke manier leiding geworden bij Scouting Jutters Willemsoord. Voor jou is dat misschien om de kinderen een aantal technieken bij de brengen, of je vindt het leuk om spelletjes te gaan spelen met de kinderen.

Niemand behoort leiding te worden met het idee ongewenst gedrag uit te kunnen voeren. Toch kan het in de omgang met kinderen voorkomen dat er situaties ontstaan die door een kind als ongewenst beschouwd kan worden.

Dit protocol is bedoeld om dit soort situaties te vermijden.

Wat is ongewenst gedrag?

Pesten, treiteren, roddelen, seksuele intimidatie, agressie, geweld en discriminatie zijn allemaal vormen van ongewenst gedrag. Een kind kan het als ongepast, hinderlijk, kwetsend of bedreigend ervaren.

Bij ongewenst gedrag zijn de 'gevoelens van het jeugdlid' en niet de 'gedachten van de volwassene' bepalend. Ook al gebeurt er objectief gezien niets, dan nog geven de gevoelens van het jeugdlid de doorslag.

Wat is geweld?

Er bestaan veel vormen van ongewenst gedrag in de vorm van geweld. In dit protocol spreken we van opzettelijk (willens en wetens) gepleegd geweld.

Geweld kun je onder verdelen in verschillende categorieën:

- fysiek geweld (bijv. slaan, schieten en seksueel geweld);
- geestelijk geweld (bijv. pesten, dreigend en kleinerend taalgebruik);
- materieel geweld (bijv. vernielen van andermans eigendommen);
- digitaal geweld (bijv. via msn, sms, chatbox, webcam, etc.).

Verder valt hier vanzelfsprekend ook onder: geweld met toegebracht ernstig lichamelijk en/of psychisch letsel.

Wat is seksueel misbruik?

Seksueel misbruik is een breed begrip. Het kan variëren van dubbelzinnige opmerkingen tot aanranding en verkrachting. Als voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag noemen we:

- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen, ook via post, telefoon, sms, e-mail of internet
- seksueel getinte grappen;
- ongewenste aanraking; wat we onder ongewenste aanraking verstaan, wordt bepaald door de gevoelens van het jeugdlid en niet door de gedachten van de volwassene;
- zich tegen het kind aandrukken;
- een minderjarige dwingen seksuele handelingen bij zichzelf te verrichten of seksuele handelingen bij anderen uit te voeren of tot het toekijken bij seksuele handelingen van anderen, te kijken naar pornografisch materiaal of seksueel getinte/pornografische opnames van zich te laten maken;
- penetratie in welke vorm dan ook tegen de wens van de persoon is ook verkrachting, dus ook bijvoorbeeld een tongzoen.

Seksueel misbruik / ongewenst gedrag kan zowel meisjes als jongens overkomen

Bij seksueel misbruik gaat het om seksuele handelingen, toenaderingen of contacten die tegen de zin van de minderjarige gebeuren. Deze acties kunnen plaatsvinden in een relatie waarin sprake is van een ongelijke machtsverhouding: de afhankelijkheidsrelatie tussen minderjarige en leidinggevende.

Machtsverschil

Bij (seksueel) misbruik is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer en

pleger. Dat machtsverschil kan te maken hebben met:

- leeftijd, volwassene tegenover minderjarige;
- positie/relatie, stafid tegenover jeugdlid;
- aantal, groep tegenover eenling;
- fysieke ontwikkeling;
- sekse;
- wel of geen handicap.

Jonge kinderen (jeugdleden) kunnen moeilijk aangeven of iets als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Een kind bevindt zich namelijk niet in een gelijke positie ten opzichte van een

volwassene. Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen keuzevrijheid van het kind!

Bij dit alles gaat het er dus om wat het kind voelt, als het kind zich ongewenst bejegend voelt door jou, zal het kind in zijn gelijkheid worden gesteld.

Hierbij een aantal handvaten om te voorkomen dat dit ooit bij ons in de horde gebeurt.

- ✧ De (bege)leider zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt
- ✧ De (bege)leider gaat zo om met een jeugdlid dat zijn/haar waardigheid niet wordt aangetast
- ✧ De (bege)leider dringt niet verder door in het privéleven van het jeugdlid dan functioneel noodzakelijk is. De begeleider ontvangt het jeugdlid niet bij hem thuis.
- ✧ De (bege)leider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van het jeugdlid. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen begeleider en jeugdlid tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
- ✧ De (bege)leider raakt de het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
- ✧ De (bege)leider gaat tijdens kampen, uitjes en activiteit zeer terughoudend en met respect om met jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, tenten, omkleedruimten, douches etc.
- ✧ De (bege)leider beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat het protocol door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.
- ✧ In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de (bege)leider in de geest van het protocol handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Toelichting handvaten:

- ✧ **De (bege)leider zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt.**
 - Het kind moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt naar of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken.
 - Dat betekent dat het kind zich zowel tijdens de activiteiten van de vereniging, maar ook daarbuiten veilig moet voelen en het gevoel moet hebben dat hij zich - letterlijk - vrij kan bewegen.

- ✧ **De (bege)leider gaat zo om met een jeugdlid dat zijn/haar waardigheid niet wordt aangetast.**
 - Dit betekent dat je een kind / jongere nooit op een manier bejegent die hem in zijn waardigheid aantast.
 - Je onthoudt je van discriminerende, kleinerende of (seksueel) intimiderende opmerkingen en gedragingen. Dit geldt tijdens de activiteiten, maar ook daarbuiten, tijdens alle activiteiten die door of namens de vereniging worden georganiseerd.

- ✧ **De (bege)leider dringt niet verder door in het privéleven van het jeugdlid dan functioneel noodzakelijk is. De begeleider ontvangt het jeugdlid niet bij hem thuis.**
 - In het vrijwilligerswerk komt het veel voor dat men kinderen ook kent vanuit sociale contacten. Maar het lid is binnen de vereniging altijd de verantwoordelijke. Binnen de vereniging gaat het niet om vriendschap of andere sociale relatie, maar om de relatie lid – jeugdlid.
 - Het is belangrijk dat het lid zich bewust is van zijn positie, die ook buiten de vereniging door kan spelen. Het gaat erom dat het lid gepaste afstand houdt en niet verder doordringt in het privéleven van het jeugdlid dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel (activiteit) van de vereniging. Bijvoorbeeld: het onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraakjes maken, contact opnemen met het kind buiten de activiteiten van de vereniging om, enzovoort.

- ✧ **De (bege)leider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van het jeugdlid.**
 - Het lid mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden. Hierbij kan worden gedacht aan:
 - een seksueel / erotisch geladen sfeer scheppen;
 - seksueel getinte opmerkingen en insinuaties, zoals grof taalgebruik of schuine moppen;
 - het stellen van vragen over seks, bijvoorbeeld over masturbatie, frequentie en vormen van vrijen;
 - het jeugdlid op een niet-functionele wijze bekijken en aanraken waarbij de ogen of handen zijn gericht op de geslachtskenmerken;
 - bevrediging van de eigen seksuele verlangens.
 - Tussen volwassenen en kinderen / jeugdigen is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een kind kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken. Dit geldt ook voor mensen met een ontwikkelingsachterstand / verstandelijke beperking. De kalenderleeftijd vormt bij hen geen criterium, maar het feit dat zij een achterstand hebben in de verstandelijke en/of emotionele en sociale ontwikkeling.
 - Dit betekent dat het lid:
 - nooit seksuele toenadering zoekt tot kinderen/jongeren en/of een seksueel of erotisch

geladen sfeer schept (bijvoorbeeld door het laten zien van porno, of de eigen geslachtsorganen);

- een kind/jongere nooit gebruikt voor bevrediging van de eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
- nooit (met seksueel gedrag) mag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van het jeugdlid óók niet wanneer hij/zij je daartoe lijkt uit te nodigen, dan wel onomwonden uitnodigt;
- wanneer er een erotisch/seksueel geladen sfeer mocht ontstaan, of zou kunnen ontstaan, tussen het lid en het jeugdlid, het lid afstand neemt en de situatie bespreekbaar maakt met de leiding of vertrouwenspersoon;
- wanneer bij het lid gevoelens van verliefdheid, maar ook afkeer of agressie ontstaan t.o.v. het kind / de jongere, neemt het lid afstand en maakt de situatie bespreekbaar met de leiding of vertrouwens (contact)persoon.

✧ **De (bege)leider raakt de het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.**

- Uitgangspunt is dat het jeugdlid het als seksueel getint ervaart. Bijvoorbeeld: het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toetrekken, je tegen het kind / de jongere aandrukken, een tongzoen geven, aanraken van billen en borsten, enzovoort.
- Functionele aanrakingen zijn soms noodzakelijk (een jong of gehandicapt jeugdlid helpen bij het naar de wc gaan) of wenselijk (een jeugdlid troosten) en mits daar geen misbruik van gemaakt wordt, toegestaan.
- Het lid moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd - in de zin van seksueel getint of intimiderend - kan worden geïnterpreteerd.
- Het lid houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die het jeugdlid aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.

✧ **De (bege)leider gaat tijdens kampen, uitjes en activiteit zeer terughoudend en met respect om met de jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, omkleedruimten, douches etc.**

- Gereserveerd en met respect betekent in dit beval bijvoorbeeld dat: het lid en het jeugdlid bij voorkeur niet met zijn tweeën op reis gaan, maar met bijvoorbeeld een extra lid of meerdere jeugdleden;
- het lid en het jeugdlid in een één op één situatie niet op één kamer slapen; er zijn minstens 2 leden op een groep kinderen;
- gereserveerd en met respect omgaan met de ruimtes waarin de kinderen zich bevinden, betekent dat het jeugdlid zich daar veilig moet voelen, zijn privacy gewaarborgd is en sociale controle niet is uitgesloten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan:
- niet zonder aankondiging de slaapzaal of tent betreden en bij voorkeur in gezelschap van een andere volwassene;
- de deur of tent open laten staan na het binnentreden, tenzij duidelijk is dat beiden

behoefte
hebben aan een zekere privacy;

- gesprekken met het kind in een neutrale ruimte worden gehouden (niet in kleedruimte, slaapkamer of tent).

✧ **De (bege)leider beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat het protocol door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.**

- Het lid heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van het jeugdlid.
- Indien het lid grensoverschrijdend gedrag signaleert is hij verantwoordelijk het ongewenste gedrag te (doen laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van het kind.
- Het lid is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik / overtreding van het protocol

✧ **In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de (bege)leider in de geest van het protocol handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.**

Dit betekent dat het lid ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie.

